"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

D. Moysiuk, Managing Editor and Manager.
Phone St. John 1465
Subscription $2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціял-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.
Виходить два рази на тиждень.
За редакцію і адміністрацію відвічає Д. Мойсюк.

Річна передплата на "Р. Н." в Канаді і Злуч. Державах виносить $2.50.

ПЕРЕДРУКИ ДОЗВОЛЕНІ ЗА ПОДАНЕМ ЖЕРЕЛА.

Рукописий не звертає ся.

ЗА ОГОЛОШЕНЯ РЕДАКЦІЯ "Р. Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

При зміні адреси треба подати стару і нову адресу і долучити за зміну 10ц.

Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, Winnipeg, Man.

ХТО Є НЕВДОВОЛЕНИЙ З НИНІШНОЇ РОСІЇ?

Хотячи знати, хто є невдоволений з нинішної Росії, ми мусимо в сім випадку звернути ся лише до горожан російської републики, а ніколи до когось з поза неї. Як поодиноким особам так і цілим ґрупам або партіям з поза Росії може одним з певних причин подобати ся нинішна Росія, другим ні, — се залежить від того, яка кляса людий про се говорить. Однак кождий повинен згодити ся з тим, що найсправедливійше буде, як ніхто чужий не буде мішати ся до чиєї хати. Тому треба полишити на боці опінію про нинішну Росію не-Росіян, а приглянути ся близше, хто з самих рос. горожан є незадоволений з нинішного порядку в російській републиці.

Коли би ми хотіли дістати відповідь на питане, хто є незадоволений з нинішної Росії від більшости американської буржуазної преси, то вона буде звучати ось так: "З нинішної Росії є незадоволені всї, навіть робітники і селяни, з винятком ґрупи большевиків, які силою захопили в свої руки власть і на тій силї опирають ся й по нинішний день проти волї більшости російського народа".

Однак ми не можемо вдоволити ся такою відповідию, бо вона не згідна з правдою. Ми знаємо дуже добре, що больше вики прийшли до власти тоді, коли вони не мали в краю жадної фізичної сили, крім мораль ної в масах працюючого народа, а їх найголовнїйші лїдери (прим. Ленін) були поховані і під загрозою арештованя не мали права показати ся на "сьвіт божий". Отже коли їм вдало ся доконати успішно та кого великого перевороту, який став ся при кінци жовтня 1917 р., то се є знак, що за большевиками пішов працюючий нарід.

Також і нині большевики не можуть опирати свою власть лише на фізичній силї проти волї більшости російського народа, бо той нарід їм на се не дозволив би. Російський працюючий нарід, закушавши раз свободи, не допустить нїколи до того, щоби люди стоячі при власти в Росії йшли проти його інтересів. За примір може послужити се, що по скиненю царя і його правительства російський працюючий нарід скинув по якімсь часї також правительство Мілюкова і Родзянка, котре не виповняло його волї, а служило буржуазії. Потім те-ж саме зробив і з правительством Керенського, котре на словах було робітниче, а на дїлї продовжало полїтику Мілюкова, с. є. полїтику буржуазії.

Для поясненя треба ще додати, що зміни правительств і полїтичні перевороти в Росії робив працюючий нарід через Совіти або Ради робітничих, селянських і салдатських делеґатів. Совіти й правлять в дійсности Росією від жовтневого перевороту, себто від тоді, від коли загально зістало принято, що в Росії правлять большевики. В дійсности не большевики правлять Росією, а Совіти, котрі поставили на найважнїйші становиска в державі переважно большевиків, як найлївійше крило соціял-демократів. І від Совітів залежить, чи большевики будуть на дальше занимати ті становиска, чи підуть геть, як се стало ся з правительствами Мілюкова і Керенського.

Тепер я хочу звернути увагу читача на факт, що по вибуху рос. революції рос. горожани в Америці і Канадї почали масово вертати до Росії. Чому вони туди поїхали? Вони поїхали до Росії тому, що побачили її свобідною, вільною, в котрій можна буде зажити лїпшим житєм. Вони їхали до лїпшого, а не до гіршого. Одні з них поїхали вже так би сказати на готове, щоби лїпше жити, другі — щоби докінчувати почату боротьбу, щоби забезпечити і угрунтувати те лїпше житє, словом, поїхали докінчувати революцію.

Хто поїхав з Америки до Росії по вибуху революції? Робітники і робітнича інтелїґенція, котрі не мали житя в старій Росії, котрим не було там місця. Розуміеть ся, не всї — більшість з них через всїлякі причини позістає тут й до нинї.

Чи поїхали туди російські попи, бізнесмени, панї? Зовсїм нї. Хоч тих є також споре число, вони анї раз не спішили ся вертати до Росії, бо їм'ї тут було добре.

В самій Росії за той час хід подій пішов так, що при кінци жовтня минувшого року власть цілої російської держави опинила ся в руках працюючого народу. З тим не хотїла погодити ся буржуазія і вона підняла цїлий ряд контрреволюційних повстань, котрі однак скінчили ся на нїчім. Контрреволюція проти правлїня працюючого народа зістала здавлена. Російська буржуазія побачивши, що не привернути її більше свого панованя над рос. працюючим народом, а не хотячи погодити ся з "мужиком" і бути з ним на рівнї, разом з ним дїлити радість і горе, дала драла за границю.

І от ми від того часу, як Росією правлять Совіти, або як загально говорить ся, що нею правлять большевики, бачимо в самій Америці панів Оберучева, Бублїкова, паню Бочкареву, купця-мілїонера екс-міністра Коновалова і богато, богато менших. Читаємо навіть, що самий Керенський збирає ся сюди їхати. А рівночасно чуємо, що по великих містах Европи і Азії відзивають ся: в Харбінї Мілюков зі своєю бандою, в Штокгольмі мілїонер-цукроварник Терещенко, в Лондонї і Парижі Керенський і другі.

Але на таких утїкачах з Росії, як Коновалов і Терещенко ще не кінець. Се лише грубші "ри би" з російської буржуазії, котрі особисто є заінтересовані в тім, щоби усунути від власти в Росії працюючий народ і привернути там старі порядки та тим самим відзискати свої втрачені мілїони. Крім них утїкало й утїкає ще дотепер з Росії богато троха меншої братії, котра анї раз не може погодити ся з теперішним станом річий в Росії, котра не може пристати на се, щоби пан і Іван були собі рівні. Про приїзд сих менших, але таки панських утїкачів преса не то, що не трубить вже так, як прим. про приїзд Коновалова але й зовсїм нїчого не пише і тому тяжше про них що небудь певного довідати ся. Однак як побачимо дальше, російські панські утїкачі їдуть до Америки і то в великім числї.

В нюйорськім рос. буржуазнім дневнику "Русское Слово" з дня 10 липня, с. р. є поміщена розвідка Сергія Геймана п. н. "Росіяни в Сан Франціско". Автор сам, як також і ґазета "Р. Слово" відзначають ся великою заїлістю до большевиків. В висше згаданій розвідці автор описавши артистичними красками місто Сан Франціско, починає писати про властиву тему слїдуючими словами:

"Тепер пару слів про житє російської кольонії.

Перше всего впадає в очи все зростаюче число утїкачів з Росії. Ізза браку средств, вони лишають ся по більшій части в Сан Франціско і тут отримують перші "робітничі хрестини" в Америці.

З кого складають ся утїкачі з Росії? — поспитав я одного старожильця, добре обзнакомленого з сею новою филею іміґрації з Росії.

— З інтелїґенції — з протягом відповів зворушеним голосом п. Б.

Се краса і гордість бувшої Росії — продовжав Б. — переселяєть ся до нас. Інжінери, лїкарі, курсистки, студенти, офіцири фльоти і армії, зруйновані купці і властителї культурних господарств з тої же мужицької селянської сїмї".

А дальше "насипавши перцю" большевикам, автор пише: "Я все більше стрічаю наших земляків, відправляючих ся в Сибір через Сан Франціско. Вони через свою легкодушність не хотять вірити в "буржуазну" пресу про "роздувані страхітя", відбуваючі ся в Росії".

А потім знова пише так:

"Чим же занимають ся нові утїкачі з Росії? — спитає читач.

—Всїм і по части нїчим. Особливо терпить інтелїґенція в Калїфорнії. Офіцири працюють по найбільшій части по "ґерджах" і заробляють від 2 1 пів до 3 і лїв дол. "Все би ще увійшло, зі всїм можна примирити ся" — говорив менї один моряк, бувший много разів на волоску від смерти заки дістав ся до Америки — "але наруги своїх же земляків по ріжних "шапах" з котрими приходить ся працювати плече в плече стають невиносимими".

— "Чого доброго — замітив менї другий офіцир — єсли би не енерґічна поліція, то ми би і тут побачили всї приміри російських погромів на інтелїґенцію".

Отже наочні сьвідки, вороги большевиків зізнають, що число утїкачів з Росії все зростає, що ті утїкачі задля браку матеріяльних средств лишають ся в Сан Франціско і тут перший раз беруть ся до працї в Америці. Сї утїкачі зложені з інжінерів, лїкарів, курсисток, студентів, офіцирів фльоти і армії, зруйнованих купців і властителїв культурних господарств.

Чи згадує наочний сьвідок, що між утїкачами з Росії находить ся бодай маленький процент робітників або селян? Нї, він не згадує анї одного. Чому се так? Чому не втїкають з Росії селяни і робітники, котрих є мілїони і котрі втїкали з Росії за царських часів? Нам же-ж говорять, що з тим, що тепер діеть ся в Росії не годять ся навіть робітники і селяни... Чому не втїкають них бодай один, два? Чом втїкають якраз пани і підпанки, котрих є лише сотки і тисячі? Чому якраз втїкають ті, що в своїм житю нїколи не мали мозолїв на руках?!

Очевидно не можна зачислити до народних визискувачів студентів і курсисток. Але можна бути більше як певним, що з них втїкають до Америки ті, котрі обороняли капіталїстичний лад в Росії, котрі помагали контрреволюції. Чесним студентам, що йшли з працюючим народом було досить місця бути між тим народом і для него працювати.

Нинїшній Росї потрібні також більше як кількибудь інжінери і лїкарі. І їм є місце в Росії. Колиж тим з них що втїкли сюди до Америки, були їх особисті і клясові інтереси висші від інтересів цїлого рос. працюючого народа, то й їм не стало місця в Росії. Інжінери і лїкарі, що пішли в теперішній рос. революції з працюючим народом, мають що робити в Росії і той нарід є вдячний їм за їх роботу.

Про офіцирів фльоти і армії, купців і властителїв "культурних господарств" нема потреби тут говорити. Вони нїколи не старали ся облегчити нужду народу, а ще її збільшали і тому вони втратили свої маєтки і теплі посади, втїкають до Америки.

Дальше той самий автор пише, що в той час, як до Америки втїкають з Росії пани, в той самий час він "все більше стрічає наших земляків, відправляючих ся в Сибір через Сан Франціско". А далї каже, що вони через свою легкодушність (?) не вірять буржуазній пресї, котра роздуває відбуваючі ся в Росії "страхітя".

Заходить тепер питане, чому якраз тепер, коли пани втїкають з Росії, коли в Росії, як пише буржуазна преса, мало би бути нинї чисте пекло, чому рос. робітники не боять ся до тої "страшної" Росії їхати? І чому щораз більше їх їде?

І каже дальше п. Ґейман, що сї робітники через свою легкодушність (?) не хочуть вірити буржуазній пресї і таки в щораз більшім числї їдуть до Росії. Виходить, що лїпше знають Росію, як ті, що їм її представляють.

Дальше каже наочний сьвідок, що офіцири, ті офіцири, перед котрими дрожали колїна рядових салдатів, котрі дивили ся з погордою на кождого цивіля, ті офіцири працюють по "ґереджах"... Уявіть собі офіцира, що в Росії пильнував лише того, щоби йому всї ґузики добре сьвітили ся, що по більшій части знав тільки батярувати, що на салдата і "мужика" дивив ся, як на скотину уявіть собі того офіцира обсмарованого оливою, працюючого коло автомобілїв. Чи є се для него приємне? Чи любить він нинїшну Росію?

"Все би ще увійшло, каже офіцир від маринарки, але наруги своїх таки земляків по ріжних "шапах", в котрих приходить ся разом з ними працювати, стають часами невиносимими"... А кілько наруги наносили ті офіцири і другі пани та підпанки тим по "шапах" "землякам", себто чорноробам, про се той офіцир не згадує. Се є лише частинна відплата за кривди заподїювані цїлими віками.

А другий офіцир каже, що як би не енерґічна поліція, то й в Америці рос. робітники робили би на "інтелїґенцію" погроми... Після його рецепти певно треба би тих робітників добре "випороти" і тримати міцно в карбах, як за царських часів, а тоді не було би за них страху. Тільки не сказав той офіцир, що як би він і йому подібні "інтелїґенти" були товаришами тих робітників, то вони приняли би їх як своїх братів; коли-ж вони є "інтелїґентами" для себе, то й отримують за се відповідну відплату.

Зі всего висше сказаного ми бачимо, що з нинїшної робітничої Росії втїкають і тимсамим є з неї невдоволені рос. пани і підпанки, почавши від мілїонера-купця Коновалова а скінчивши на військовім офіцирі, себто всї ті, котрі жили коштом працюючого народа і тепер свої мілїони і добрі посади втратили.

Натомість до Росії вертають робітники і селяни, котрі не вірять в брехнї буржуазної преси і тимсамим доказують, що вони є вдоволені з нинїшного правлїня в російській соціялїстичній републицї. А що вони в своїх поглядах не милять ся, доказує се, що з Росії прибуває до Америки щораз більше іміґрантів, а між ними нема нї одного робітника або селянина, лише самі великі і менші пани. — Так пишуть сьвідки, запеклі вороги большевиків.

Коротко сказавши робітники і селяни є вдоволені з нинїшної Росії, бо її тримають ся і з'їзджають ся до неї ще й з других країв, а великі і малі пани є невдоволені з нинїшної Росії і її ненавидять та з неї на всї сторони сьвіта втїкають.

А чи назвати справедливим такий порядок, де є добре для мілїонів а не дуже добре для тисячів, чи назвати справедливим такий порядок, де є аж за добре для тисячів і аж за погано для мілїонів — суди читачу сам.

Пролетар.

ЗАРІБКИ НА ЧЕРЕВИКАХ.

(Написав Джордж Кріл).

Не так давно Хемічне Бюро Злуч. Держав донесло, що рікрічно в тім краю поверх 12 мілїонів фунтів шкіри на обуве умисно напускає ся в гарбарнях хемікаліями, в тій цїли, аби ваші черевики скорше зужитку вали ся. Черевики ваші не тревають так довго, як могли би і не знати навіть чому. Робить ся се тому, що позволяєте кільком людям на приватне володїнє цїлого процесу виробленя черевик для цїлого краю. От чому! Люди сї не виробляють черевиків для ношеня їх; вони виробляють черевики на продаж — для зиску. На продаж по цїнї висшій ніж виносить кошт їх виробу. Вони улькували свої гроші в машини в тій цїли, щоби остаточно отримати щось за нїчо — від вас. А ви говорите, що все є "ол райт"! Колько разів ви голосуєте, тільки разів ви повторяєте тим людям, щоби дальше так поступали і дальше уживали своїх машин для тої самої цїли.

Припустїм, що фабрикант заробляє 25 центів на кождій парі черевиків. Тільки разів отримує їх за нїчо, кілько разів пара черевиків виходить з його фабрики. Коли би виробляв чоботи з доброї шкіри, вони вистарчили би, прим. на дванайцять місяців. Тоді фабрикант отримав би від вас 25 центів що 12 місяців. Але єсли він сї черевики намочить в квасї, черевики подеруть ся за шість місяців; тоді будете мусїли купувати черевики що шість місяців і фабрикант дістане від вас 50 центів на рік. Отсе причина, задля котрої ваші черевики заправляєть ся хемікаліями. І се зовсїм не для того, щоби фабрикант був лихим чоловіком. Він шукає тільки зиску.

Одна з найбільших в сьвітї гарбарня знаходить ся в Ришвуд, В. Ва. Я говорив се колись на мітінґу в Веймонт, В. Ва. По мітінґу підійшов до мене один з людий і заговорив: "Кріл, чи ти припадково не плїв дурниць про тих 12 мілїонів шкір на черевики, заправлюваних щорічно квасами?"

"Нї" — говорю — "так говорить правительственний рапорт".

"А я" — відповідає сей чоловік — "працюю в гарбарнї в Ришвуд і знаю з певністю, що ми в сїй одній тільки гарбарнї занурюємо що року більше ніж 12 мілїонів фунтів шкіри в квасах. Длятого менї здавало ся, що ти помилив ся".

Таких примірів можна повторити кілька. Не хочу однак забирати часу. Можете самі знайти инші. Єсли не будете могли — поможу вам. Все що лише купуєте за склеповою перегородкою, з винятком лише почтових марок, є вироблюване за помічю машин належачих до одиниць і вироблюване є не для ужитку, але для продажі.

Жалуєте ся, що матеріяли скоро з'уживають ся — а однак завсїгди голосуєте за тим.

(З "Hands Up").

—o—o—

КОНВЕНЦІЯ НЮЙОРСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

В Ню Йорку, в Ренд Скул (соціялїстичній школї) відбулась недавно конвенція соціялїстичної партії. Партія обчисляє контролювати після війни мало що не цїлу державу і інтернаціональні справи.

Соціялїстична партія після війни підприниме всї кроки до того, щоби всї величезні підприємства, перейшовші від приватних властителїв в руки правительства більше не звертались їх господарям, а оставали державною власністю.

Капіталїстична кляса дуже потерпить від сего, а нарід богато виграє.

Соціялїстична партія старає ся зібрати мілїони долярів на ведене надходячої виборчої кампанії. Сих гроший еще не вистарчить на пропаґанду і боротьбу з богатими партіями у всїх частях міста. Будучність соціялїзму в Америці зависить від будучої кампанії.

Кріза в Росії служить добрим показчиком народженя пролетарської републики, першої в історії людства.

На конвенції була ухвалена резолюція протесту проти нарушеня свободи слова, свободи зборів і свободи преси. Також було висловлено негодованє з причини закона про шпіонажу.

На конвенції був вивішений червоний прапор з написю: "Російська Федеративна Совітська Republika".

НА РОЗУМ РОБІТНИКАМ В ТОРОЛД, ОНТ.

У нас робітники є поділені на дві части: на сьвідомійших і цїлком несьвідомих. На жаль сих послїдних є більшість. Нема такої днини, щоби не видно було когось запитого алькоголем. Кождої суботи вечером ходять з батлями як в старім краю перед великоднем або різдвом з коршми. В них має собі за честь кождий, хто більше випє. А "зелені сьвята" так від сьвяткували, що не обійшло ся без бійки. По старому звичаю вони заховують всї "народні сьвятощі". Вони нї в чім не втїкли від своїх предків, що у великі сьвята пили до безтями і потім били ся, також до безтями. Ми предкам своїм не потребуємо дивувати ся, бо знаємо, які вони були: поза церкву і коршму більше сьвіта не знали, а від пана дїдича і попа більше "заступників" не мали. Тому мусїли так робити. Мусїли любити попа, дїдича і арендаря, бо так наказували їм "божі слуги". Але як пояснити собі заховуване тих самих некультурних звичаїв в 20-ім столїтю в нинїшній Канадї? Таким поступованем сї робітники дають доказ, що вони нїчим не втїкли від своїх предків... Але ми, сьвідомійші робітники сподїємо ся, що в короткім часї і ви пізнаєте, де правда а де брехня, і тоді залишите ті старі наносячі всїм нам сорому пережитки, а гроші, які ви мали би пропити, віддасьте на корисні для робітничого духу цїли. Ми, укр. робітники в Торолд і по цїлій Канадї, гуртуймо ся всї враз під червоний прапор, ставаймо в ряди Урк. Соц. Дем. Партії, бо тільки она одна прямує по дорозї до нашого визволу. Читаймо "Робочий Народ", бо тільки він один в Канадї будить нас з вікового сну і кличе до боротьби за наше право. Йдім всї до бою, щоби повалити теперішний капіталїстичний лад, а на його місце завести лад для всїх справедливий — колективістичний.

Ваш в борбі за кращу долю,

О. Щур.

ПОШУКУЮ

свого шваґра Николая Маґуна, з місточка Єзупіль, пов. Станиславів, Галичина. Перед шістьма роками перебував у стейті Пенсілвенія, Злуч. Держ. Хто би про него знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу:

John Hanuschak
Box 482, Vancouver, B. C.
Canada.
60)

ВОЄННІ ПРИГОДИ НІМЕЦЬКОГО ДЕЗЕРТИРА.

XVII.

ПРИЯТЕЛЬСЬКІ ЗНОСИНИ З ВОРОГОМ.

(Продовженє).

Рано ми оставляли наші окопи і відходили на відпочинок без найменшого страху перед Французами. Анї Французи не думали стріляти в нас, анї ми в них. Коли ми відходили з позицій, ми салютували нашим ворогам вимахуючи шоломами, а вони сейчас відповідали нам, вимахуючи своїми шапками. Коли ми бажали дістати води, нам приходило ся йти до керниці, що була на фармі між нашою а французькою лінією. Французи також брали для себе воду з тої керниці. Як одна так і друга сторона могла легко перешкаджати уживати сеї керниці, одначе ми йшли до неї в тій надії, що Французи не скажуть нам нїчого, а відтак ми не будемо їм робити нїяких перешкод. Так воно і було. Французи звичайно ждали доки ми не наповнимо свого начиня водою і коли ми вже вертали до своїх окопів, тоді вони йшли набирати води для себе. Часами в ночи случалось так, що і ми і Французи сходили ся до керниці разом. Тоді одна сторона ждала терпеливо на боці, доки друга не набрала собі води. Одного разу трафило ся таке, що нас було лише трох і то без нїчого в руках, а Французів прийшло двайцятьох з горшками в руках. Помимо того, що Французів було сїм разів більше як нас, вони і не подумали про те, щоби кинутись на нас. Вони стояли спокійно на боці доки ми не набрали води; відтак ми засалютували і відійшли до наших окопів.

Одної ночи прийшов до наших окопів французький сержент і просив нас, щоби ми взяли його в полон. Він говорив дуже добре німецькою мовою. Але наші жовнїри обурили ся на него і приказали йому сейчас вертати ся до своїх окопів. Незабаром прийшов до нас другий Француз і роздражнений почав розпитувати чи перед хвилею не здезертирував до нас французький жовнїр. Тоді якраз надійшов наш начальник секції, молодий ляйтнант і Француз почав його просити, щоби він завернув назад дезертира до французьких окопів. "Бо єсли наші офіцири довідають ся, що наші жовнїри добровільно йдуть до вас в полон, то тоді пропаде наш добрий час і стрілянина розпічне ся на ново", — говорив Француз.

Ми вповнї годили ся з сим що говорив Француз, дійсно подібні випадки могли тільки погіршити нашу позицію. Ляйтнант сейчас вступив ся; він не хотів прикладати своїх пальців до сеї справи; він також хотів, щоби все лишалось дальше спокійно як було. Ми сейчас видали дезертира, угостили обох Французів цигаретками і відправили їх як найскорше до французьких окопів.

Ми чули себе цїлком щасливими серед таких обставин і не хотїли нїчого лїпшого. Вертаючи з відпочинку на наші позиції, ми бачили, що кождого дня все більше і більше артилерії стягало ся позаду наших окопів. Нові армати прибували кождого дня, одначе не починали нїякої акції. Так само рух з доставлюванем амунїції з кождим днем ставав живійшим. Тоді ми не знали ще, що се йдуть приготованя до сильної офензиви.

Після чотирох тижнїв нашого побуту в сїм місци, нас знова перекинено в иншу сторону. Як звичайно ми не знали куди нас випроваджають. Одні думали, що нас відправляють до Фляндрії, другі говорили, що йдемо на російський фронт; одначе нїхто з нас не вгадав.

Після обіду ми зупинились коло Dun-sur-Meuse. Якраз йдучи до міста, ми стрінулись по дорозї з німецьким престолонаслїдником, в товаристві кількох офіцирів і з громадою псів.

"Добрий день, сапери"! сказав він до нас, приглядаючись нам близше. Він поговорив з нашим капітаном, а відтак офіцир з його штабу забрав нас до поблизького приміщеня червоного хреста, де ми дістали подостатком їди і вина. Власне тут в Dun-sur-Meuse містилась філїя головної кватири Гогенцолернів. Панї від червоного хреста принимали нас дуже гарно. Ми запитали чи всї переїзджаючі сюди жовнїри дістають таке приняте — на що одержалисьмо потверджуючу відповідь. "Одначе, — сказали вони — престолонаслїдник відчуває спеціяльні симпатії до саперів".

Ми розложили ся тут на відпочинок і довідалисьмо ся, що Dun-sur-Meuse є головною кватирою пятої армії, та що житє тут є дуже веселе, майже кождого дня відбуває ся тут під голим небом концерт і майже кождого дня прибувають сюди німецькі панї з всїлякими дарунками для жовнїрів.

Відпочивши через ніч і набравши з собою досить поживи, ми пустились рано вздовж Meuse дальше в похід. Під вечер задержалисьмо ся знова на відпочинок в Stenay.

(Дальше буде).

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO